

Област Благоевград

▶ Население (2016)	311 576
▶ Територия (кв.км)	6449,5
▶ Брой на населените места	281
▶ Дял на населението в градовете (%)	59,6

Общ преглед

Благосъстоянието на живеещите в област Благоевград нараства, но остава под средните стойности за страната. Заетостта също продължава да се увеличава, а безработицата – да намалява, но това се дължи не на нови работни места, а на по-ниска икономическа активност на населението. Все още се забелязва тенденция към намаляване на висшистите сред населението в трудоспособна възраст въпреки наличието на някои от водещите в страната университети. Инвестициите растат в последните години, но остават по-ниски от средните за страната спрямо населението. Нивото на местните данъци и такси в общините в област Благоевград е сравнително ниско.

Област Благоевград все още е сред областите със сравнително благоприятна възрастова структура. Образованието е относително добро. В областта се усеща липса на лекари от водещи специалности, а леглата в болниците са сравнително малко, което обяснява и относително неголемия брой пациенти в местните болници. Благоевград продължава да се представя слабо по отношение на правораздаването от гледна точка на бързината на решаване на делата въпреки ниската престъпност. Състоянието на околната среда в областта е сравнително добро, но културният живот не е особено интензивен.

ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ

Слабо Незадоволително Средно Добро Много добро

Доходи и условия на живот

Пазар на труда

Инвестиции

Инфраструктура

Данъци и такси

Администрация

СОЦИАЛНО РАЗВИТИЕ

Слабо Незадоволително Средно Добро Много добро

Демография

Образование

Здравеопазване

Сигурност и правосъдие

Околна среда

Култура

ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ ●●●

Доходи и условия на живот ●●

Въпреки че и БВП на глава от населението, и средните заплати в област Благоевград нарастват през 2015 г., техните стойности остават значително под средните за страната. БВП на човек от населението се увеличава с 4% спрямо 2014 г. до 7889 лв. при ръст от 7% до 12 339 лв. за страната. Средната годишна брутна заплата в областта нараства с 5% до 7181 лв., но остава с около 1/3 по-ниска от средната за страната.

Тенденцията към ръст на заплатите през 2015 г. се отразява и на ръста на доходите на домакинствата за същата година. През 2016 г. обаче доходът на лице от домакинството остава над средния за страната, но отбелязва лек спад до 4461 лв. годишно. Основната причина е свиването на доходите от заплати, което предполага възможно намаление на заплатите през 2016 г. Делът на населението, живеещо под линията на бедност за страната, нараства през 2015 г. и изпреварва този за страната.

Пазар на труда ●●●●

За втора поредна година коефициентът на заетост в област Благоевград нараства и остава над средния за страната през 2016 г. В същото време безработица намалява, но все още е малко по-висока от средната – 8,3% при 7,7% за страната. Тези положителни тенденции обаче се дължат изцяло на спада в броя на населението и в частност – на работната сила, като от последната отпадат 4600 души. Броят на заетите в областта (15–64 години) спада през 2016 г. с 1100 души, а безработицата намалява, защото част от безработните през 2015 г. са станали икономически неактивни. Населението на възраст 25–64 години с висше образование в областта бавно намалява през последните години и през 2016 г. вече е значително под средното ниво за страната – 19,4% при 27,7% за страната. Предвид факта, че в областта са разположени някои от водещите университети в страната, тази тенденция показва, че след получаване на образование повечето младежи не остават в областта. Образователната структура на работоспособното население е повлияна положително от бързо намаляващия дял на населението с основно и по-ниско образование, въпреки че той все още е по-висок от средния за страната.

Инвестиции ●●●

Въпреки че през последните няколко години броят на нефинансовите предприятия в областта нараства значително по-бързо от този в страната (до 62 на 1000 души при 55 на 1000 души в страната), инвестициите продължават да са по-ниски от средните за страната през 2015 г. Разходите за придобиване на ДМА на човек от населението нарастват до 1799 лв./човек, но остават далеч от средните 2973 лв./човек за страната. Чуждите инвестиции остават над двойно по-ниски от средните за страната – 1433 евро/човек при 3250 евро/човек за страната. Все пак през последните години в областта се наб-

людава приток на чужди инвестиции и по-голям от средния за страната ръст.

Нарастват и усвоените средства по оперативни програми. Към 30 юни 2017 г. изплатените суми на бенефициенти от областта достигат 317 млн. лв., или 1017 лв./човек (при 1344 лв./човек за страната). Най-много спрямо населението са усвоените средства в община Банско (2283 лв.), а най-малко – в община Белица (248 лв.).

Инфраструктура ●●

Благоевград е сред областите с най-ниска гъстота на пътната и железопътната мрежа в страната. Делът на автомагистралите и първокласните пътища също е по-нисък – 13,7% при 18,6% в страната през 2015 г., но нараства с поетапното изграждане и въвеждане в експлоатация на участъци от автомагистрала „Струма“. Качеството на пътната настилка се влошава през 2016 г., но делът на пътищата в добро състояние остава над средния за страната.

Благоевград продължава да е сред областите с близки до средните за страната стойности за достъп до и ползване на интернет, като показателите нарастват в унисон с общите тенденции.

Данъци и такси ●●●●

Нивото на местните данъци и такси в общините в област Благоевград е сравнително ниско. При всички разгледани данъци усреднените нива в благоевградските общини са по-ниски от средните ставки за страната. Единствено при таксата за битови отпадъци за нежилищните имоти на юридическите лица общините в областта поддържат като цяло по-високи нива.

Сред общините в областта сравнително по-високи ставки на местните данъци и такси поддържат Благоевград и Банско. По-голямата част от благоевградските общини не повишават размерите на данъците и таксите през 2017 г. в сравнение с 2016 г.

Администрация ●●●

Покритието на територията на областта от кадастралната карта не се увеличава през 2016 г. и остава 13,8% при 22,5% за страната. В рамките на областта общините Сатовча, Симитли, Струмјани, Хаджидимово и Якоруда все още нямат нито един хектар кадастрално покритие, което е пречка пред инвестициите в тези общини.

Оценките за развитието на електронното управление и предоставянето на административни услуги на „едно гише“ за 2017 г. са сравними със средните за страната. Същото се отнася и за прозрачността на органите на местното самоуправление.

СОЦИАЛНО РАЗВИТИЕ ●●●●

Демография ●●●●

Област Благоевград все още е сред областите със сравнително благоприятни коефициенти на възрастова зависимост и през 2016 г., но населението продължава да застарява в унисон с тенденциите в страната. Коефициентът на естествен прираст също все още е почти двойно по-висок от средния за страната, въпреки че и той е с отрицателна стойност от $-3,5\%$ при $-6,0\%$ за страната през 2016 г. Миграцията от областта все още е висока – коефициентът на механичен прираст през 2016 г. е $-4,5\%$.

Областта е сравнително слабо урбанизирана. В градовете живеят 59,6% от населението в сравнение със 73,3% за страната.

Образование ●●●●●

Благоевград се отличава като една от областите с най-високо записване на населението в V–VII клас и през 2016 г. коефициентът продължава да нараства, достигайки 84,1% при 78,2% за страната. Близко двойно по-благоприятни от средните за страната са и показателите за второгодниците и за отпадналите от основно и средно образование. През 2016 г. второгодниците в област Благоевград намаляват до 0,6% при 1,1% за страната, а отпадналите се свиват до 1,5% при 2,9% за страната през 2015 г. Успехът на учениците от Благоевград на матурите по БЕЛ се увеличава през 2017 г., но е по-нисък от средния за страната – 4,12 при 4,22 в страната.

През 2016 г. броят на студентите в областта намалява за трета поредна година подобно на тенденциите в страната.

Здравеопазване ●●

През 2016 г. делът на здравноосигурените в областта остава около средния за страната – 88,8% в областта при 88,1% за страната. Осигуреността с общопрактикуващи лекари също е подобна на тази в страната (на един лекар се падат 1659 души, а в страната – 1611 души), но в областта все още има сравнително голям недостиг на специалисти. През 2016 г. един лекар от водеща специалност в областта отговаря за 770 души от населението при 530 души в страната. Въпреки това през последните няколко години се наблюдава подобрение по този показател – през 2013 г. един специалист в областта е отговарял за над 850 души.

Благоевград е и сред областите с най-нисък брой на леглата в МБАЛ спрямо населението (3,3 на 1000 души при 5,1 на 1000 души за страната), както и с най-нисък брой на преминалите за лечение болни (180 на 1000 души при 235 на 1000 души за страната) през 2016 г.

Сигурност и правосъдие ●

Област Благоевград продължава да се представя слабо по отношение на правораздаването и през 2016 г. Делът на наказателните дела в окръжния съд, приключили в 3-месечен срок, намалява и достига до 83% при увеличаваща се стойност за страната до 89%. Висящите дела в областта също са повече от тези в страната – над 11% при 8% за страната. Същевременно натовареността на съдиите в областта все още е по-ниска от средната за страната, въпреки че за втора поредна година се увеличава (подобно на тенденцията в страната). През 2016 г. един наказателен съдия в областта разглежда средно по 8,8 дела на месец, а в страната – по 9,4 дела.

Регистрираните престъпления в област Благоевград традиционно са по-малко от тези в страната, като освен това намаляват за четвърта поредна година, достигайки 9,9 на 1000 души от населението при 12,6 на 1000 души за страната. Разкриваемостта е по-висока и през 2016 г. достига до 59% при 48% за страната.

Околна среда ●●●●

Състоянието на околната среда в областта е сравнително добро. Делът на населението в селища с обществена канализация се увеличава бързо през 2015 г. и достига 80,9% при 75,5% за страната. Поради сравнително ниската урбанизация на областта делът на населението с достъп до канализация, свързано с пречиствателни станции за отпадъчни води, все още остава нисък – 31,2% при 62,3% за страната през 2015 г.

Замърсяването на атмосферата в областта с въглероден диоксид е с десетки пъти по-ниско от средното за страната. През 2015 г. емисиите на въглероден диоксид в област Благоевград са 14,1 т/кв.км при 323,8 т/кв.км в страната.

Култура ●

Културният живот в областта не е особено интензивен. Средният брой посещения в кината и музеите спрямо населението остава около два пъти по-нисък от средните стойности за страната и през 2016 г. Посещенията в театрите пък намаляват до 108 на 1000 души от населението при 322 на 1000 души средно за страната.

Най-висока за областта стойност отбелязва индикаторът за посещенията в библиотеките. От 2009 г. насам интересът към местните библиотеки нараства значително и достига 432 посещения на 1000 души от населението, въпреки че продължава да е по-нисък от средния за страната (605 на 1000 души).

Ключови показатели за област Благоевград

Индикатори на икономическото развитие	2011	2012	2013	2014	2015	2016
БВП на глава от населението (лв., текущи цени)	7425	7574	7641	7589	7889	n.a.
Средногодишен доход на лице от домакинството (лв.)	3225	3823	4132	4181	4502	4461
Средна годишна брутна заплата на нает (лв.)	5990	6271	6566	6818	7181	n.a.
Относителен дял на бедните спрямо линията на бедност за страната (%)	12,4	15,3	18,2	16,0	23,6	n.a.
Коефициент на икономическа активност на населението на 15–64 години (%)	70,5	73,0	73,2	73,0	70,8	69,8
Коефициент на заетост на населението на 15–64 години (%)	64,6	65,4	63,3	62,6	63,4	64,0
Коефициент на безработица на населението на 15–64 години (%)	8,4	10,4	13,5	14,1	10,3	8,3
Дял на населението с висше образование на 25–64 години (%)	16,6	17,7	18,0	19,6	19,5	19,4
Брой на нефинансовите предприятия на 1000 души от населението	50	53	55	58	62	n.a.
Разходи за придобиване на дълготрайни материални активи (лв./човек)	1228	1105	1335	1563	1799	n.a.
Чуждестранни преки инвестиции в предприятията от нефинансовия сектор с натрупване (евро/човек)	798	957	1 108	1 214	1 433	n.a.
Дял на домакинствата с достъп до интернет (%)	42,3	54,9	60,5	61,9	63,3	64,0
Дял на пътната настилка в добро състояние (%)	56,6	55,0	51,9	49,1	59,7	46,0
Покритие на кадастъра (%)	11,3	11,3	12,8	12,9	13,8	13,8

Индикатори на социалното развитие	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Коефициент на естествен прираст на населението (‰)	-2,1	-2,6	-2,7	-3,6	-3,4	-3,5
Коефициент на механичен прираст на населението (‰)	-3,2	-4,8	-3,7	-4,5	-5,3	-4,5
Среден успех от матурите по БЕЛ	4,46	4,19	4,29	4,41	4,24	4,04
Процент оценки на матурите по БЕЛ под „среден“ 3,00	3,49	5,37	3,77	2,68	6,13	10,50
Нетен коефициент на записване на населението в V–VIII клас (%)	84,5	83,8	83,5	82,9	84,0	84,1
Дял на здравноосигурените лица (%)	86,6	86,1	84,9	86,3	88,9	88,8
Преминали болни за лечение в МБАЛ на 1000 души от населението	127,1	159,7	168,6	143,5	182,8	179,5
Регистрирани престъпления срещу личността и собствеността на 1000 души	12,8	12,9	12,0	11,1	11,0	9,9
Разкрити престъпления срещу личността и собствеността от регистрираните през годината (%)	36,1	33,4	39,0	40,6	49,3	59,1
Дял на висшите наказателни дела (%)	1,5	11,9	13,5	10,5	15,4	11,2
Дял на населението с достъп до канализация, свързано с пречиствателни станции за отпадъчни води (%)	26,3	26,3	26,5	26,8	31,2	n.a.
Емисии на въглероден диоксид в атмосферата (тонове вредни емисии/кв.км)	21,6	20,8	16,6	11,3	14,1	n.a.
Посещения в кината на 1000 души от населението	285	308	323	307	318	345
Посещения в театрите на 1000 души от населението	113	104	131	124	138	108